

RAADSINFORMATIEBRIEF (RIB)

Registratienr : D/22/090626

Inlichtingen: Peters, Tom

Team: Fysiek Domein

Portefeuillehouder: Blomen, Sjors

Onderwerp: Aanbesteding
verwerking HRA,
GFT en GFE (Afval
Samenwerking
Limburg)

Aan de leden van de raad van de gemeente Maasgouw

Bijlage: -

Geachte leden van de raad,

Via deze brief wordt u geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de aanbesteding verwerken huishoudelijk restafval (HRA), verwerken Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) en - indien van toepassing - Groente- en Fruitafval en Etensresten (GFE). Hierin trekken wij samen op met de andere Limburgse gemeenten via Afval Samenwerking Limburg (ASL)¹.

Aanbesteding verwerken GFT (en GFE): Van een circulaire aanbesteding via de RIC-methode naar een traditionele aanbesteding

Eind 2019 heeft de Algemene Ledenvergadering (ALV) van ASL een visie en strategie vastgesteld, waarbij de leden willen gaan voor een circulaire aanpak, waarbij het principe 'afval = grondstof' het uitgangspunt vormt. Hiervoor wil ASL samenwerking zoeken met Limburgse marktpartijen en gebruik maken van innovatieve/grensverleggende verwerkingstechnieken.

De eerste mogelijkheid voor een circulaire aanpak betrof het verwerken van GFT. Op basis van eerder marktonderzoek leek het mogelijk om, via het verwerken van GFT, de duurzaamheid in Limburg te bevorderen. Hiervoor zou de aanbestedingsmethode Rapid Impact Contracting (RIC-methode) worden gebruikt. De kern van deze methode is dat niet vooraf zelf bedachte oplossingen worden aanbesteed, maar dat een partnerschap wordt aangegaan met een opdrachtnemer om samen tot de meest passende (circulaire) oplossing te komen. Gedurende de looptijd van het contract kan tussentijds op nieuwe, of bestaande maar beter passende, innovatieve methodieken ingespeeld worden.

In de 2021 heeft ASL de circulaire aanbesteding voorbereid. Twee nieuwe inzichten hebben uiteindelijk geleid tot een andere keuze:

Twijfels over de juridische houdbaarheid van de innovatieve aanbestedingsmethode.

1. In aanloop naar de ALV van december 2021 werd duidelijk dat binnen de ASL-gelederen nog onvoldoende vertrouwen was in de juridische houdbaarheid van de gekozen aanbestedingsmethodiek (i.c. RIC-methode). In maart 2022 is een juridische toets (second opinion) door aanbestedingsjuristen van AKD uitgevoerd. Zij gaven aan dat de RIC-methode niet juridisch houdbaar is. Dit standpunt is strijdig met eerder afgegeven juridische adviezen.

¹ ASL is een vereniging waar 30 Limburgse gemeenten (behalve Mook en Middelaar) lid van zijn. Het bestuur van de ASL bestaat uit een aantal collegeleden van deelnemende gemeenten. Belangrijke besluiten worden door de Algemene Ledenvergadering genomen, waar alle gemeenten via een collegelid in vertegenwoordigd zijn. ASL stelt zich ten doel om ingezameld afval op een efficiënte wijze zo verantwoord mogelijk voor het milieu te laten verwerken (via contract-aanbesteding voor gemeenten wat betreft grote afvalstromen). ASL zorgt ook voor kennisdeling tussen de leden en belangenbehartiging van de leden bij rijk en branches.

2. Actualisatie marktanalyse.

Gezien de inmiddels opgelopen vertraging heeft het Algemeen Bestuur ook een actualisatie van de marktanalyse laten uitvoeren. Deze geeft aan dat de marktomstandigheden niet ideaal zijn (capaciteitstekort voor het verwerken van GFT).

Eerzijds gaf de second opinion aanleiding tot nader overleg tussen de verschillende juristen. Daarmee bleek besluitvorming door de Algemene Ledenvergadering op 11 april 2022 niet haalbaar. Anderzijds gaf de marktanalyse aan dat deze extra benodigde tijd de kans vergroot op het mislukken van de beoogde (innovatieve vorm van) aanbesteding.

Uiteindelijk heeft de Algemene Ledenvergadering op 11 april 2022 unaniem besloten om een traditionele aanbesteding te doen voor GFT/GFE voor een (relatief) korte contractduur, goede prijs en met realistische duurzaamheidseisen. Gedurende deze korte contractperiode willen wij voor de navolgende contractperiode komen tot een houdbare circulaire aanbestedingsmethodiek. Ondanks deze wijziging blijft de visie van ASL (en de deelnemende gemeenten) gericht op circulair, grensverleggend samenwerken.

Stand van zaken traditionele aanbesteding verwerken HRA, GFT (en GFE)

Voor uitvoering van de aanbesteding is een werkgroep van beleidsverantwoordelijke ambtenaren en afgevaardigden van de samenwerkingsverbanden samengesteld. De werkgroep is aangevuld met externe deskundigen. Penvoerder van de aanbesteding namens de ASL-gemeenten is Vakgroep Inkoop en Aanbesteding (VIA) van gemeente Maastricht. VIA draagt zorg voor publicatie en communicatie ten tijde van de aanbesteding.

Op basis van de uitgangspunten vanuit de ASL-gemeenten en ASL in combinatie met de resultaten van de marktverkenningen (medio 2022) is de strategie voor de aanbesteding van het verwerken van (1) HRA en (2) GFT en GFE bepaald. De aanbestedingsstrategieën voor (1) het verwerken van HRA en (2) GFT en (indien van toepassing) GFE zijn vastgesteld door het Algemeen Bestuur van ASL en voorgelegd aan de portefeuillehouders van de Limburgse gemeenten en nader toegelicht tijdens de Algemene Leden Vergadering (ALV) van ASL d.d. 17 november jongstleden.

Uitgangspunten en doelstellingen aanbesteding verwerken HRA, GFT (en GFE)

Uitgangspunten bij de aanbesteding zijn:

1. verwerkingscapaciteit veiligstellen;
2. duurzaamheid bevorderen door de (negatieve) milieu-impact van de verwerking c.a. te verminderen.

Het veiligstellen van de verwerkingscapaciteit heeft de hoogste prioriteit. Ten aanzien van de opdracht voor het verwerken van HRA, GFT (en/of indien van toepassing GFE) geldt exclusiviteit voor de marktpartij waarmee de overeenkomst aangegaan wordt. Er is geen sprake van een hoeveelheidsverplichting voor de gemeente. Met andere woorden, het staat de gemeente vrij om gedurende de looptijd van de overeenkomst haar afvalbeleid aan te passen.

Ook is het streven om met deze aanbesteding de milieu-impact van het verwerken van de afvalstromen te verminderen. Het is niet de verwachting dat in de komende 4 jaar (de initiële looptijd van de overeenkomsten) meer innovatieve verwerkingstechnologie voor HRA en GFT beschikbaar komen op de schaal van ASL. Mogelijk is dit wel het geval op kleine schaal op basis van proef. Daarom heeft de gemeente (eenzijdig) - in overleg met ASL - de mogelijkheid om 10% van de totale hoeveelheid per afvalstroom buiten de opdracht in te zetten voor innovatie ten aanzien van circulaire of duurzamere verwerking van de afvalstroom en/of innovaties ten aanzien van het produceren en afzetten van (nieuwe) outputstromen.

De verwerking van HRA, GFT (en/of indien van toepassing GFE) dient uiteraard tegen maatschappelijk-verantwoorde kosten te geschieden. Eén van de belangrijkste uitdagingen in het aanbesteden van de verwerking van het HRA en GFT van de ASL-gemeenten is het creëren van voldoende concurrentie voor marktpartijen. De gekozen aanbestedingsstrategie is gericht op het bevorderen van (zoveel mogelijk) concurrentie oftewel: er wordt optimaal ingespeeld op de vrij beschikbare verwerkingscapaciteit bij marktpartijen. Hierdoor ontstaat er zoveel mogelijk druk bij alle geïnteresseerde marktpartijen om een marktconforme aanbieding te doen.

De opdrachten voor het verwerken van (1) HRA en (2) GFT en/of GFE hebben een looptijd van initieel 4 jaar (1-1-2024 tot en met 31-12-2027), met een optie tot eenzijdige verlenging door de opdrachtgever van tweemaal maximaal 2 jaar.

Vervolg

Zodra de colleges van alle ASL-gemeenten positief hebben besloten, worden de opdrachten voor het verwerken via een openbare Europese aanbesteding aanvang februari 2023 gepubliceerd. Definitieve gunning van de opdrachten vindt plaats vóór 1 juli 2023 waarna de marktpartij de uitvoering van dienstverlening per 1 januari 2024 kan gaan voorbereiden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Maasgouw,

De secretaris,

De burgemeester,

C.M. Keersmaekers

S.H.M. Strous